

LAPIN MAANMITTARIKERHO 50 v (1956–2006)

Juhlat pidettiin Rovaniemellä Lapin Sodan tuholta säilyneessä Alaruokasen talossa 11.11.2006. Maankäyttö julkaisee Jorma Kuukasjärven puheen kyseisessä tilaisuudessa.

Maanmittarikerhon retkikämpän, Morkun, edustalla 30-vuotisjuhlaväkeä v. 1995.

VIISIKYMMENVUOTIAS ihminen on nykyään parhaassa iässään. Takana ovat kasvukivet ja elämän suunnan hakeminen. Voi keskittyä oleelliseen. Voisiko näin olla myös järjestön kohdalla?

Alkuun vetivät Lapin eksotiikka ja maanmittaushallituksen määräykset

Jotta saisimme käsityksen olosuhteista Rovaniemellä 1950-luvun puolivälissä, lainaan sen ajan kuvausta. **Hannu Vähätalo** on ottanut kymmenvuotiskertomukseen tällaisen tarinan v:n 1956 *Maanmittausinsinööri*-lehdessä (lienee **Antti Pohjolan** kirjoittama):

*”Lapin lääniin ehkä aikoville:
Tänne perimmäiseen pohjolaan eli Ultima Thulen maahan aikovien on tutustuttava Lappia käsittelevään kirjallisuuteen alkaen Tiitus-vainajan pakinoista Reino Helismaan Koottuihin teoksiin asti ja myöskin ja erikoisesti tietosanakirjan avulla s-kirjaimen kohdalla löytyviin susi ja sääskinimisiin verenhimoisiin petoeläimiin, joiden olemassaololla on hyvin tärkeä*

merkitys Lappiin muuttavan lantalaisen elämään. Niiden, jotka aikovat asettua asumaan Lapin pääkaupunkiin, olisi tutustuttava uusimpaan korsunrakennustekniikkaan, saadakseen omatoimisesti ajanmukaisen asunnon Ounasvaaran rinteelle perustettavasta maanmittarien kaupunginosasta, paitsi upporikkaiden, joilla on varaa asua rovaniemeläisissä vuokra-asunnoissa.”

Lapilla ja Rovaniemellä oli 50 vuotta sitten eksoottinen kaiku etelän ihmisen korvissa. Se ja em. kirjoituksen tapaiset tarinat saivat maanmittareita tulemaan tänne. Olihan täällä jo sähköt, tänne tuli maantie ja rautatie. Saattoi vaikuttaa sellainenkin seikka, että maanmittaushallitus yksinkertaisesti määräsi nuoria mittareita Lappiin. Tämä ei aivan kaikkia miellyttänyt. Eräs Polysteekin kurssikaverini tuli määrättyä tutustumaan tšekäläisiin olosuhteisiin. Ne eivät miellyttäneet ja hän meni keskustelemaan läänininsinööri **Ahti Leinosen** kanssa. Oli monia syitä olla tulematta tänne: kotipaikka Savossa, lapset koulussa ja vaimokin on ylioppilas. Tähän Ahti: Miksi nait ylioppilaan, yhtä

hyviä ovat muutkin tyttäret.

Maanmittarit on vanhimpia virkamiesryhmiä, jotka ovat levittäytyneet koko valtakunnan alueelle. Vanha tapa oli ollut, että perustettiin oma kerho ainakin niille paikkakunnille, joilla oli maanmittauskonttori. Kaikki edellytykset täytyivät Lapin maanmittarikerhon perustamiselle. 9.11. oli kerhon ensimmäisen kokouksen viisikymmenvuotispäivä. 15 mittaria päätti perustaa kerhon **Erkki Harjun** vetämässä kokouksessa. Perustajista asuvat nykyään Rovaniemellä **Niilo Kaikkonen** ja Hannu Vähätalo, Turun seudulla **Pentti Tursas** sekä Kuopiossa **Väinö Heikkinen**. Toiset on jo tuoni veynt.

Jäseneksi kaikki alalla toimivat

Mittarikerhot tai -klubit olivat perinteisesti olleet pelkästään maanmittausinsinöörin yhteisö. Käytännössä kaikki Lapin lääniin eksyneet maanmittarit tulivat kerhomme jäseniksi. Täällä ymmärrettiin heti alkuun ottaa jäseneksi myös kartoittajat eli kaikki maastomiehet. Naisia ei jäsenkuntaan kuulunut. Myöhemmin on

näkemyistä avarrettu niin, että kerhoon voivat liittyä lähes kaikki mittaus- ja kartta-alan toimijat.

Tarkastellaanpa jäsenluetteloita. Vuonna 1958 kuului kerhoon 11 taksamiestä, 18 asutustoiminnan virkamiestä ynnä kuusi kuukausipalkallista. Kuukausipalkalla olevien määrä lisääntyi hiljalleen, kunnes sitten vuonna 1972 yhtäkkiä kaikki siirtyivät tähän ryhmään. Pitkän aikaa kerhossa oli vain miesjäseniä. Puolisot osallistuivat intensiivisesti toimintaan ja yhteisiin rientoihin. Ensimmäinen naispuolinen jäsen näyttää olleen **Hilkka Niva** vuonna 1969 ja toisena **Sirkka Harju** vuodesta 1974 lähtien. Tämän hetken jäsenistä noin 30 % on naisia.

Maanmittauslaitoksen merkitys jäsenten työnantajana on säilynyt edelleen vahvana. (Alustavan arvion mukaan yli 40 %.)

Pysyvä varaus Pohjanhovissa – vapunpäivänä

Voidaan sanoa, että alkuaikojen toiminta oli vilkasta. Kokouksia pidettiin keskimäärin neljä joka vuosi. Niihin pyrittiin saamaan esitelmiä lisäämään mielenkiintoa. Usein alustukset saivat aikaan niin rattoisan keskustelun, että saattoi olla aamupuoli yöstä, kun mittari-isä saapui kotiin.

Retkiä on tehty Kemijoen voimalaitoksille, poroerotukseen Sallassa sekä pitkä Hetan Huikonen, jonka aikana tutustuttiin Antti Pohjolan vetämään Enontekiön isojakoon.

Maanmittaustoimintaa edistettiin kursittamalla jäseniä mm. monikulmiomittauksen, suo-opin, metsätyyppien tuntemuksessa sekä ilmakuvien käytössä. Organisaation uudistamisen myötä 1972 katsottiin myös ammatillisen lisäkoulutuksen siirtyneen työnantajan tehtäväksi.

Ulospäinkin on tarvinnut näkyä. Lapin Maanmittarikerho toimitti kokonaisuudessaan *Maanmittausinsinööri*-lehden n:o 1 vuonna 1958. Paikallisiin lehtiin on kirjoitettu artikkeleita silloin tällöin. Kerho oli myös vankasti mukana aloitteessa, jonka tuloksena teknikoiden koulutus aloitettiin Rovaniemellä 1963.

Alkuvuosikymmeninä oli tapana järjestää myös vapaamuotoisia tilaisuuksia

Juhlapuheen piti Jorma Kuukasjärvi.

Niilo Kaikkonen on Lapin maanmittarikerhon perustajajäsen.

Antti Rynnäsen muuntelemat säkeet kerhon 15-vuotisjuhlakronikasta (tekijä Niilo Kaikkonen). Niistä ilmenee kerhon 15 perustajajäsentä:

*”Erkki Harju ehti ensin,
koolle kutsua kokouksen,
alustella ajatuksen,
Lapin kerhon lähtölaulun.
Viisikymmentä vuotta sitten,
viisitoista miestä mielti,
noita syntyjä syviä.
Lapin läänin konttorissa,
läsnä oli Leinos-Ahti,
Kaltainen, Kiviharju,
Harjun Erkki, Heikkis-Väinö,
Pentti Tursas, Pentti Leino,
Hiekkas-Erkki, Huittis-Eero,
Vähätalo, Vartiainen,
Pohjola ja Patrikainen
sekä Sihvolan sivulla,
Kaikkos Nikkekin mukana.
Puhuttihin päätettiin,
kerho pystyy pistettiin...”*

ja rentoutua ankaran työn vastapainoksi. Pikkujoulu, vappu, kevätpäivän seisaus ja muut tärkeät seikat saivat mittarit kokoontumaan yhteen. Muistan, että meillä oli pysyvä pöytävaraus vapunpäiväksi Pohjanhoviin ainakin vuosikymmenen. Siellä oli mukana perusjoukko. Läänininsinöörien tulo ja lähtö vaativat säännöllisesti oman juhlasa. **Kalevi Routala** riimitti useiden länttäreiden lähtöjuhlaan kronikan, joka yhdessä laulettiin. Ahti Leinonen oli kiivasluontoisen miehen maineessa. Hän kulki pohjoisessa moottoripyörällä jo varhaisessa vaiheessa. Kerran pyörä teki tenän eikä käynnistynyt, vaikka kuinka olisi polkenut. Lopulta Ahti työnsi pyörän ojaan ja lähti kävellen eteenpäin. Palasi pian kuitenkin tuohtuneena takaisin ja kivitti kelvottoman koneen. Tarina lienee tosi, koskapa se huvitti suuresti kronikan kuuntelijaa.

Ruumiin kunto on tärkeä niin maastossa kuin konttorilla. Ei riittänyt kokouksien jälkeen toteutettu käden koukistajalihas-ten harjoittaminen. Kerholla oli vuosikymmeniä salivuoro ja useita vuosia myös liikunnanohjaaja vetämässä kuntoilua. Kestävin suosio on ollut lentopallolla. Kerho osallistui vuosikausia paikkakunnan puulaakisarjaan. Kuntoilun kohdalla olen käyttänyt mennyttä aikamuotoa. Tämäkin toiminta on siirtynyt toisten organisaatioiden tehtäväksi.

Valtakunnan rajojen yli on pidetty yhteyksiä lähinnä Ruotsiin ja Norrbottenin lantmätareförenigeniin. Se on vähän vanhempi yhdistys, koska on perustettu v. 1873. Useita kertoja olemme saaneet vieraita naapurimaasta ja itse käyneet vastavierailuilla. Ainakin kerran on harastettu ”kulttuuritoimintaa” – kerhon kvartetti esiintyi muistaakseni Luulajassa virkaveljien illatsussa. Vuoden 1984 keväällä kerholaiset kävivät tutustumassa itäiseen naapuriin Muurmanskissa. Matkakertomuksessa on opinto-sana varustettu lainausmerkeillä. Se tarkoittanee, että siellä ei päästy ihan samalla tavalla tutustumaan alan toimintaan kuin läntisessä naapurissa.

Aivan oma lukunsa kerhon historiassa on *Morajärvi*-ohjelma. Asia pantiin alulle virallisesti vuonna 1964. **Erkki Hiekkainen** oli tiedustellut sopivan järven, **Eelis Patrikainen** haukkunut Pekkalasta Kemi-

joen törmältä sopivan pirttirakennuksen ja Kalevi Routala ryhtyi hankkeen motooriseksi voimaksi. Seuraavassa vuosikokouksessa päätettiin vuokrata järvi ja maa-alue. Pantiin hihat heilumaan, kerättiin rahaa ja niin 9.10.1965 voitiin viettää Morajärven tupaantuliaisia. Kun Metsähallitus muuttui liikelaitokseksi, näytti maa-alueen vuokra nousevan huimaavasti. Samalla tuli mahdolliseksi myös tontin ostaminen omaksi. Kerho teki Tervolassa onnistuneen signaalointiurakan, jäsenet sijoittivat omia varojaan ja rahat käytettiin tontin ostoon. Näin kerhosta oli tullut vuosituhannen alussa kiinteistön omistaja.

Nykyajan kiihkeärytymisessä elämässä kaikkien yhdistysten toiminta on muuttunut. Ihmisillä on televisio ja paljon harrastuksia – aika ei tahdo riittää. Maanmittarikerhonkin toiminta on asettunut rauhalliselle tasolle. Kokoonnutaan

sääntömääräiseen vuosikokoukseen tammikuussa. Morajärvellä pidetään pilkkikilpailut, siikajuhlat sekä talkoita. Nyt huomaa selvästi, että Morajärvi-hankkeen toteuttaminen on ollut kerhon alkuaikojen toimijoiden suurin oivallus.

On aika vastata alussa esittämäni kysymykseen, voisiko yhdistyksen elämää

verrata ihmiseen. Saattaa löytää monia yhteisiä piirteitä. Aluksi tehdään paljon töitä, haetaan oikeaa kurssia. Kun tullaan keski-ikään, tasaannutaan ja kuljetaan tuttuja polkuja. Lapin maanmittarikerho on nyt tässä vaiheessa.

Hannu Vähätalo jää kymmenvuotiskertomuksensa lopuksi odottamaan kerhon historiikin valmistumista ja toivoo sen olevan valmis viisikymmenvuotisjuhliin mennessä. Koska tämä tarina ei missään tapauksessa ole historiikki, sopinee odottaa, että historiikki valmistuu satavuotisjuhliin mennessä.

Kerhon jo edesmennyt kunniajäsen Mauno Koivupalo valmistaa loimusiikaa Morkulla v. 1995.

PÖYRY

Competence. Service. Solutions.

- Paikkatietokonsultointi
- Numeeriset kartoitukset ja maastomallit
- Laserkeilaus
- Satelliittikuvat ja kaukokartoitus
- Yhdyskuntasuunnittelu
- Arkkitehtisuunnittelu
- Maisemasuunnittelu
- Vaikutusselvitykset

Pöyry Environment Oy

PL 50, Jaakonkatu 3, 01621 Vantaa

Puh. 010 3311, Faksi: 010 3326600

etunimi.sukunimi@poyry.com

www.environment.poyry.fi